

สาระสำคัญของพระราชบัญญัติกองทุนสงเคราะห์เกษตรกร พ.ศ. ๒๕๕๔

๑. หลักการและเหตุผล โดยที่กฎหมายว่าด้วยกองทุนสงเคราะห์เกษตรกรซึ่งตราขึ้นเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรให้หลุดพ้นจากหนี้สิน มีที่ทำกินเป็นของตนเอง และให้สามารถเพิ่มผลผลิตและมีรายได้เพิ่มขึ้น รวมทั้งช่วยรักษาเสถียรภาพของราคาผลิตผลเกษตรกรรมขึ้นต้นกับผลิตภัณฑ์อาหารให้อยู่ในราคาที่เหมาะสม อันเป็นผลดีแก่ทั้งผู้ผลิตและผู้บริโภคภายในประเทศ

๒. การจัดตั้งกองทุนสงเคราะห์เกษตรกร

ให้จัดตั้งกองทุนขึ้นในสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ประกอบด้วย เงินและทรัพย์สินตามมาตรา ๖ เพื่อเป็นทุนหมุนเวียนและใช้จ่ายช่วยเหลือหรือส่งเสริมเกษตรกรในกิจการตามมาตรา ๗

เงินและทรัพย์สินกองทุน ประกอบด้วย

(๑) เงิน ทรัพย์สิน สิทธิ และหนี้สินที่โอนมาจากกองทุนสงเคราะห์เกษตรกรตามมาตรา ๒๖

(๒) เงินอุดหนุนที่รัฐบาลจัดสรรให้จากงบประมาณรายจ่ายประจำปี

(๓) ค่าธรรมเนียมการส่งออกและค่าธรรมเนียมการนำเข้าที่เรียกเก็บได้ตามพระราชบัญญัตินี้

(๔) เงินกู้โดยอนุมัติของคณะรัฐมนตรี

(๕) ดอกผลของเงินกองทุน

(๖) เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้มอบให้

ให้สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เก็บรักษาเงินและทรัพย์สินของกองทุนและดำเนินการเบิกจ่ายเงินกองทุนให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติกองทุนสงเคราะห์เกษตรกร พ.ศ. ๒๕๕๔ โดยให้นำไปหาดอกผลโดยการฝากออมทรัพย์หรือฝากประจำกับธนาคารที่เป็นรัฐวิสาหกิจ หรือการซื้อหลักทรัพย์ของรัฐบาลได้ ทั้งนี้ การหาดอกผลจากเงินกองทุนนอกจากที่กำหนดไว้ดังกล่าวต้องขออนุมัติจากกระทรวงการคลัง (มาตรา ๕)

ให้จัดสรรเงินกองทุนจำนวนไม่ต่ำกว่าร้อยละห้าสิบของเงินกองทุนเป็นเงินทุนหมุนเวียน เพื่อใช้จ่ายในกิจการตามมาตรา ๗ โดยการจัดสรรเงินกองทุนให้คำนึงถึงเกษตรกรที่ประสบความเดือดร้อนเป็นหลักก่อน ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

๓. ผู้มีสิทธิขอรับเงินสนับสนุน กำหนดให้หน่วยงานของรัฐและองค์กรเกษตรกรเป็นผู้มีสิทธิขอรับเงินสนับสนุน (มาตรา ๔, ๑๘ (๑))

หน่วยงานของรัฐ หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่น และมีฐานะเป็นกรม จังหวัด และให้หมายความรวมถึงรัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐที่มีกฎหมายจัดตั้ง

องค์กรเกษตรกร หมายความว่า สหกรณ์การเกษตร สหกรณ์ประมง สหกรณ์นิคม ชุมนุมสหกรณ์ดังกล่าว กลุ่มเกษตรกรตามกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์ วิสาหกิจชุมชนที่ได้จดทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน องค์กรเกษตรกรตามกฎหมายว่าด้วยกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรหรือองค์กรเกษตรกรอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง (มาตรา ๔)

๔. วัตถุประสงค์ที่จะขอรับการจัดสรรเงินจากกองทุน

(๑) การส่งเสริมการผลิตผลิตผลเกษตรกรรมขั้นต้นหรือผลิตภัณฑ์อาหาร โดย

(ก) จัดหาปัจจัยการผลิตต่าง ๆ ที่มีคุณภาพเพื่อจำหน่ายให้แก่เกษตรกรในราคาที่เป็นธรรม

(ข) ให้เกษตรกรกู้เพื่อการลงทุนในการผลิต เก็บรักษา หรือจำหน่ายผลิตผลเกษตรกรรมขั้นต้นหรือผลิตภัณฑ์อาหาร

(ค) ดำเนินการจัดหาแหล่งน้ำหรือที่ดินให้เกษตรกรเข้าทำกิน การจัดหากรรมสิทธิ์หรือสิทธิในที่ดินให้แก่เกษตรกร การปฏิรูปที่ดินและการจัดรูปที่ดินเพื่อ

เกษตรกร

(ง) ดำเนินการอื่นใดอันจะก่อประโยชน์ในการผลิตผลิตผลเกษตรกรรมขั้นต้นหรือผลิตภัณฑ์อาหาร รวมทั้งการส่งเสริมการผลิตวัตถุดิบสำหรับอุตสาหกรรม

การเกษตร

(๒) การส่งเสริมการตรวจสอบและรับรองมาตรฐานคุณภาพของผลิตผลเกษตรกรรมขั้นต้นหรือผลิตภัณฑ์อาหาร

(๓) การรักษาเสถียรภาพของราคา และการจำหน่ายผลิตผลเกษตรกรรมขั้นต้นหรือผลิตภัณฑ์อาหาร โดย

(ก) ซื้อหรือรับจำหน่ายผลิตผลเกษตรกรรมขั้นต้นหรือผลิตภัณฑ์อาหารในราคาที่เหมาะสมที่กำหนด

(ข) จำหน่ายภายในหรือนอกราชอาณาจักรซึ่งผลิตผลเกษตรกรรมขั้นต้นหรือผลิตภัณฑ์อาหาร

(ค) ดำเนินการอื่นใดอันจำเป็นเพื่อประโยชน์แห่งกิจการตาม (๓)

(๔) การดำเนินการที่จำเป็นและเร่งด่วนเพื่อป้องกันและขจัดภัยอันจะเป็นผลเสียหายแก่เกษตรกร

(๕) การศึกษาวิจัยเพื่อการพัฒนาการผลิต การแปรรูป หรือการตลาด ซึ่งผลิตผลเกษตรกรรมขั้นต้นหรือผลิตภัณฑ์อาหาร โดยให้เกษตรกรมีส่วนร่วมในการ

ดำเนินการ

(๖) การติดตามผลการดำเนินการตามโครงการที่ได้รับการช่วยเหลือหรือส่งเสริมจากกองทุน

๕. รายชื่อผลิตผลเกษตรกรรมขั้นต้นหรือผลิตภัณฑ์อาหาร ในการเสนอขอรับการจัดสรรเงินกองทุนสงเคราะห์เกษตรกร ต้องเป็นรายชื่อผลิตผลเกษตรกรรมขั้นต้นหรือผลิตภัณฑ์อาหาร ดังนี้ (มาตรา ๔)

“ผลิตผลเกษตรกรรมขั้นต้น” หมายความว่า ผลิตผลอันเกิดจากเกษตรกรรมโดยตรง ตลอดจนผลิตผลพลอยได้อันเกิดจากผลิตผลเกษตรกรรมดังกล่าว ทั้งนี้ ตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ประกาศกำหนด แต่ไม่รวมถึงผลิตผลเกษตรกรรมขั้นต้นที่มีกฎหมายเฉพาะกำหนดหลักเกณฑ์ในการช่วยเหลือไว้แล้ว

“ผลิตภัณฑ์อาหาร” หมายความว่า ผลิตผลเกษตรกรรมที่ใช้เป็นอาหารหรือส่วนประกอบของอาหารสำหรับคนหรือสัตว์ไม่ว่าจะแปรรูปแล้วหรือไม่ ทั้งนี้ ตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดแต่ไม่รวมถึงผลิตภัณฑ์อาหารที่มีกฎหมายเฉพาะกำหนดหลักเกณฑ์ในการช่วยเหลือไว้แล้ว

๖. คณะกรรมการบริหาร กำหนดให้มีคณะกรรมการกองทุนสงเคราะห์เกษตรกร ประกอบด้วยปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงพาณิชย์ เป็นรองประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการ

เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ผู้อำนวยการสำนักงานงบประมาณ อธิบดีกรมการค้าต่างประเทศ อธิบดีกรมการค้าภายใน อธิบดีกรมบัญชีกลาง อธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์ ผู้จัดการธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์แต่งตั้งจากเกษตรกรจำนวนสิบคน เป็นกรรมการ

หลักเกณฑ์ คุณสมบัติ และวิธีการในการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์กำหนดโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี

การออกระเบียบตามวรรคสอง ให้คำนึงถึงผู้แทนองค์กรเกษตรกรและเกษตรกรโดยกระจายตามภูมิภาค สาขาอาชีพ และการมีส่วนร่วมของชายและหญิง ทั้งนี้ ให้มีผู้แทนเกษตรกรด้านพืช ด้านสัตว์ และด้านการประมง อย่างน้อยด้านละหนึ่งคน (มาตรา ๑๔)

คณะกรรมการจะแต่งตั้งกรรมการหรือบุคคลอื่น เป็นเลขานุการและผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการก็ได้ (มาตรา ๑๔)

คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) พิจารณออนุมัติ หรือเสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีในการอนุมัติจัดสรรเงินกองทุนตามโครงการที่หน่วยงานของรัฐ หรือองค์กรเกษตรกรเสนอ

(๒) ติดตามผลการดำเนินการตามโครงการที่ได้รับการช่วยเหลือหรือส่งเสริมจากกองทุน และเร่งรัดการชำระเงินคืนกองทุน

(๓) ออกระเบียบกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการจัดสรรเงินกองทุนให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกองทุน

(๔) ออกระเบียบเกี่ยวกับการรับจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน การใช้จ่ายเงินเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของกองทุน การจัดหาผลประโยชน์ของกองทุน และการจำหน่ายทรัพย์สินจากบัญชีของกองทุนเป็นสูญ โดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง

(๕) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ หรือตามที่รัฐมนตรีมอบหมาย (มาตรา ๑๕)

ให้คณะกรรมการมีอำนาจในการอนุมัติจัดสรรเงินกองทุนตามมาตรา ๑๔ (๑) ในวงเงินไม่เกินหนึ่งร้อยล้านบาท ถ้าวางเงินเกินหนึ่งร้อยล้านบาท ต้องได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรี (มาตรา ๒๒)

๗. การกำหนดชนิดหรือประเภทของผลิตผลเกษตรกรรมขั้นต้นหรือผลิตภัณฑ์อาหารที่ผู้ส่งออกหรือผู้นำเข้าต้องเสียค่าธรรมเนียมการส่งออกหรือค่าธรรมเนียมการนำเข้า

รัฐมนตรีโดยอนุมัติคณะรัฐมนตรีมีอำนาจประกาศกำหนดชนิดหรือประเภทของผลิตผลเกษตรกรรมขั้นต้นหรือผลิตภัณฑ์อาหารที่ผู้ส่งออกหรือผู้นำเข้าต้องเสียค่าธรรมเนียมการส่งออกหรือค่าธรรมเนียมการนำเข้า ในกรณีดังต่อไปนี้ (มาตรา ๙)

(๑) การส่งออกไปนอกราชอาณาจักรซึ่งผลิตผลเกษตรกรรมขั้นต้นหรือผลิตภัณฑ์อาหารชนิดใดหรือประเภทใด อาจทำให้ราคาผลิตผลเกษตรกรรมขั้นต้นหรือผลิตภัณฑ์อาหารชนิดนั้นหรือประเภทนั้นมีแนวโน้มสูงขึ้นจนกระทบกระเทือนต่อการบริโภคภายในประเทศ หรืออาจก่อให้เกิดความขาดแคลนซึ่งผลิตผลเกษตรกรรมขั้นต้นหรือผลิตภัณฑ์อาหารชนิดนั้นหรือประเภทนั้นภายในประเทศ

(๒) ราคาผลิตผลเกษตรกรรมขั้นต้นหรือผลิตภัณฑ์อาหารชนิดใดหรือประเภทใดในต่างประเทศสูงกว่าราคาผลิตผลเกษตรกรรมขั้นต้นหรือผลิตภัณฑ์อาหารชนิดนั้นหรือประเภานั้นในประเทศทำให้กำไรจากการส่งออกสูงเกินสมควร

(๓) การนำเข้ามาในราชอาณาจักรซึ่งผลิตผลเกษตรกรรมขั้นต้นหรือผลิตภัณฑ์อาหารชนิดใดหรือประเภทใด อาจทำให้ราคาผลิตผลเกษตรกรรมขั้นต้นหรือผลิตภัณฑ์อาหารชนิดนั้นหรือประเภานั้นมีแนวโน้มต่ำลงจนกระทบกระเทือนต่อการผลิตภายในประเทศ

การเปลี่ยนแปลง แก๊ซ หรือยกเลิกประกาศตามวรรคหนึ่ง ต้องได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรี

๘. อัตราค่าธรรมเนียมการส่งออก และอัตราค่าธรรมเนียมการนำเข้า

รัฐมนตรีโดยอนุมัติคณะรัฐมนตรีมีอำนาจประกาศกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมการส่งออก หรือค่าธรรมเนียมการนำเข้าซึ่งผลิตผลเกษตรกรรมขั้นต้นหรือผลิตภัณฑ์อาหารชนิดหรือประเภทที่กำหนดตามมาตรา ๙ รวมทั้งกำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการในการเรียกเก็บ และชำระค่าธรรมเนียมการส่งออกและค่าธรรมเนียมการนำเข้า การกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมตามวรรคหนึ่ง ให้คำนึงถึงอัตราอากร และค่าธรรมเนียมพิเศษที่เรียกเก็บจากผลิตผลเกษตรกรรมขั้นต้นหรือผลิตภัณฑ์อาหารตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร กฎหมายว่าด้วยการส่งออกไปนอกและการนำเข้ามาในราชอาณาจักรซึ่งสินค้า และกฎหมายอื่นด้วย การเปลี่ยนแปลง แก๊ซ หรือยกเลิกประกาศตามวรรคหนึ่ง ต้องได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรี (มาตรา ๑๐)

ในกรณีที่มีการส่งออกไปนอกราชอาณาจักร หรือการนำเข้ามาในราชอาณาจักรซึ่งผลิตผลเกษตรกรรมขั้นต้นหรือผลิตภัณฑ์อาหารที่ต้องเสียค่าธรรมเนียมการส่งออกหรือค่าธรรมเนียมการนำเข้า เกิดขึ้นจากการซื้อขายระหว่างรัฐบาลไทยกับรัฐบาลต่างประเทศ รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของนายกรัฐมนตรีมีอำนาจลดอัตราค่าธรรมเนียมการส่งออกหรือค่าธรรมเนียมการนำเข้าสำหรับผลิตผลเกษตรกรรมขั้นต้นหรือผลิตภัณฑ์อาหารชนิดหรือประเภดังกล่าวสำหรับปริมาณที่ซื้อขายกันแต่ละคราวได้ (มาตรา ๑๑) โดยผู้ส่งออกหรือผู้นำเข้าซึ่งผลิตผลเกษตรกรรมขั้นต้นหรือผลิตภัณฑ์อาหารชนิดหรือประเภทที่กำหนดตามมาตรา ๙ ต้องเสียค่าธรรมเนียมการส่งออกหรือค่าธรรมเนียมการนำเข้าตามอัตรา หลักเกณฑ์ และวิธีการที่กำหนดในมาตรา ๑๐ (มาตรา ๑๒) ค่าธรรมเนียมการส่งออก และค่าธรรมเนียมการนำเข้าที่เรียกเก็บได้ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ส่งเข้ากองทุนเพื่อใช้ในกิจการตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๗ โดยไม่ต้องนำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน (มาตรา ๑๓)

๙. ผู้รักษาการตามกฎหมายและวันบังคับใช้ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกประกาศและระเบียบ เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ ในส่วนที่เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของตน ประกาศและระเบียบนั้นเมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

พระราชบัญญัติกองทุนสงเคราะห์เกษตรกร พ.ศ. ๒๕๕๔ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๘ ตอนที่ ๑๖ ก ลงวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๕๔ โดยให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๕๔ เป็นต้นไป (มาตรา ๒)